

ผู้ให้สัมภาษณ์ รายที่ 4

วันที่ 31 มีนาคม 2551

เวลา 11.00 - 12.15 น.

ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองใน สลน.

- ในฐานะเป็นที่ปรึกษา มีความสัมพันธ์กับข้าราชการการเมืองหรือไม่

ค่อนข้างน้อย เพราะตำแหน่งเป็นเพียงแค่ชื่อที่ ก.พ. กำหนดไว้ และ ตำแหน่งที่ปรึกษาก็เหมือนกันทุกกระทรวง และกรม ไม่ว่ากรมไหนก็แล้วแต่รูปแบบการทำงานมีลักษณะคล้ายกันจะแตกต่างกันในลักษณะรูปแบบผู้บังคับบัญชา ที่จะมอบหมายงานอะไรให้ เพราะตำแหน่งที่ปรึกษาจะไม่มีหน้าที่อะไรในทางบริหาร ฉะนั้น ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาของ สลน. ว่าจะมอบหมายอะไรมาให้ทำ ซึ่งต่างจาก ก.พ. เพราะ ก.พ. เป็นหน่วยวิชาการ มีที่ปรึกษาเป็นด้านๆ จะมีงานเรื่องระบบก็จะไปดูแลเรื่องระบบ หรือที่ปรึกษาด้านการฝึกอบรมก็จะดูแลเรื่องอบรม สำหรับของ สลน. ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมีทั้ง 2 ด้าน ด้านการเมืองเป็นตำแหน่งที่นายกรัฐมนตรีจะมอบหมาย มาว่าจะต้องรับผิดชอบด้านใด เพราะฉะนั้นตำแหน่งนี้เป็นการกำหนดขึ้นมาตามกำหนดของ พ.ร.บ. นี่คือการสัมพันธ์ระหว่างเรากับการเมือง

- ในฐานะผู้อำนวยการกองกลาง

คำว่ากองกลางกิจการเจ้าหน้าที่มี 3 ด้าน 1) นโยบายและแผน 2) สารบรรณกลางของกรม และ 3) การเจ้าหน้าที่ ถ้าถามว่าเกี่ยวข้องตรงไหน เกี่ยวตรงที่การเจ้าหน้าที่ เพราะกองกลางจะเป็นงานของข้าราชการ 2 ประเภท คือ 1) ข้าราชการประจำ และ 2) ข้าราชการการเมืองของ สลน. จะอยู่ในรูปของการจัด โดยดูจาก พ.ร.บ.ข้าราชการการเมือง ทุกเรื่องจะมีกรอบ ซึ่ง สลน.จะเป็นหน่วยดูแลอัตรากำลัง ปัจจุบันไม่ได้ดูแลเฉพาะตัวบุคคลแต่ดูในเรื่องของเงินเดือนด้วย รวมทั้งหลังจากการพ้นตำแหน่งไปแล้วก็ต้องดูในเรื่องของบำเหน็จ บำนาญ และสิทธิประโยชน์

ด้านการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่การบริหารการแต่งตั้ง การเสนอการแต่งตั้ง ซึ่งการเสนอการแต่งตั้งข้าราชการการเมืองตามระเบียบของข้าราชการการเมือง มาตรา 8 ให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ฉะนั้น กองกลางในฐานะเป็นการเจ้าหน้าที่ของการเมือง จะได้รับมอบหมายมาว่าต้องตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ซึ่งกองกลางจะตั้งเรื่องขึ้นมาเป็นลักษณะงานประจำ (routine) และเสนอเรื่องไปที่นายกรัฐมนตรี คือเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีก็จริงแต่มีอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 13 ธันวาคม 2520 ซึ่งอะไรก็ตามที่เป็นเรื่องนโยบาย นายกรัฐมนตรีจะต้องให้ความเห็นชอบแทนคณะรัฐมนตรี ปกติที่

ผ่านมากองกลางตั้งเรื่องถึงนายกรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติ และเมื่อได้รับการอนุมัติจึงออกคำสั่งและนำเข้า ครม. หลังจาก ครม. รับทราบจึงเป็นผลการรับทราบของ ครม. คือเห็นชอบ และภายหลังตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 50 สลค. ไม่ยอมให้มีการออกคำสั่งขึ้นมาก่อน จะต้องให้มีการเสนอนายกรัฐมนตรีก่อนเข้าที่ประชุม ครม. ซึ่งมีมติให้ ครม. เห็นชอบและถึงออกคำสั่งภายหลัง

ฉะนั้น ถ้ามองในแง่ของความไหลลื่นของระบบที่จะแต่งตั้งข้าราชการการเมือง ซึ่งมันไม่ถูกต้องนักไม่ควรออกคำสั่งมาก่อน เพราะอาจมีนัยทางการเมือง บาง ครม. อาจไม่เห็นด้วยกับบางคน แต่อย่างไรก็ตามต้องขึ้นอยู่กับนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่รัฐบาลนี้ คือ นายกรัฐมนตรีเห็นชอบ กองกลางจะทำเรื่องส่ง สลค. เมื่อนำเข้าที่การประชุม ครม. และเมื่อเห็นชอบก็จะส่งมติมายัง สลน. เราจึงมีหน้าที่ทำคำสั่ง และนี่คือความสัมพันธ์ระหว่างกองกลางกับการเมือง

ไม่มีการแทรกแซงเพราะ เรามีหน้าที่รับปฏิบัติ กองกลางเป็นฝ่ายการเจ้าหน้าที่รับปฏิบัติตามนโยบาย และกรณีการยืมตัวข้าราชการการเมือง ซึ่งกองกลางมีหน้าที่ออกใบสั่ง (ทำหนังสือ) จากฝ่ายการเมืองว่ามีความประสงค์ที่จะขอยืมตัวบุคคล การยืมตัวต้องมีการทำเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้าโทรมาเราจะไม่ไว้ใจ เพราะอาจเกิดปัญหา ซึ่งฝ่ายการเมืองเขายังไม่รู้ระบบเท่าใดนัก

- การแต่งตั้งมีฝ่ายการเมืองมาแทรกแซงหรือไม่

มีแน่นอนแต่น้อย มีการสั่งเป็นลำดับขั้น แต่เราต้องเข้าใจว่าโดยระบบของ ก.พ. กำหนดการแต่งตั้งข้าราชการระดับ 8 ลงมา ระดับ 9 ขึ้นไป จะมีคณะกรรมการ ถ้าถามว่าระดับ 9 จะต้องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ หรือ อกพ. ถ้าถามตรงจุดนี้คือ ถ้ามีการแทรกแซงจะอย่างไร เขาก็แทรกแซงไปที่ประธาน นั่นคือวิธีการแทรกแซงทางการเมือง โดยอาจจะบอกว่าต้องการให้คนใด เพราะประธานกรรมการก็เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกสั่ง ถามว่าจะทำอย่างไร มันลำบาก คือถ้าอยู่ด้วยคุณธรรม จริยธรรมจะอยู่ลำบาก และส่วนใหญ่ดูแล้วว่าไม่น่าเกลียดก็ยอมรับกันไป เพราะหากฝ่ายการเมืองมีคุณธรรม จริยธรรม เราก็ได้แต่ต่อรอง ด้วยการพูดคุยด้วยเหตุผล ในปัจจุบันโชคดี เพราะมีรัฐธรรมนูญที่มีข้อป้องกันไว้พอสมควร คือฝ่ายการเมืองห้ามเข้าแทรกแซง อย่างน้อยก็เป็นเครื่องช่วยผ่อนคลายเป็นข้าราชการประจำได้ ซึ่งถือเป็นอำนาจต่อรองของฝ่ายประจำ

ใน สลน. มีการแทรกแซง เราเป็นหน่วยงานเมืองทำอะไรไม่ได้ เพราะทุกหน่วยงานก็มีถึง ก.พ. จะออกกฎเกณฑ์มาก็ไม่สามารถช่วยแก้ไขได้ และถ้าถามว่าเราจะแก้ไขระบบราชการอย่างไร แก้ไขไปสุดท้ายก็ลงเอยเหมือนเดิม เพียงแต่อาจดีขึ้นที่มีการให้ผ่อนบ้างไม่มุงจะเอาอย่างเดียว ซึ่งดีที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่ไม่สามารถยับยั้งได้ ยิ่ง สลน. เป็นหน่วยงานทางการเมืองการแต่งตั้งต้องเป็นไปตามนาย นายเห็นว่าเหมาะสมก็ต้องเหมาะสม

- ปัญหาในเรื่องการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปเป็นหน้าห้องข้าราชการการเมือง มีปัญหาด้านใด

มีปัญหามาก ถ้าผมเป็นผู้บริหารระดับสูงผมจะไม่เน้นตรงนี้ เพราะ 1) อัตรากำลังคนน้อย และ 2) ความรู้ความสามารถของคนที่ต้องมีมาก คือคนที่ถูกส่งเข้าไปต้องมีความรอบรู้ทั้งทางด้านการเมืองและเนื้อหาสาระ รวมทั้งกฎหมาย ต้องมีความไวและถูกต้อง ที่สำคัญคือ ต้องถูกใจ ซึ่งคนที่จรรบรู้อย่างดีต้องมีประสบการณ์สะสม ที่ผมไปอยู่หน้าห้องก็มี คุณชวน คุณบรรหาร คุณชวลิต แล้วมาคุณชวนอีก และคุณทักษิณ และหลังจากนั้นก็ไม่ได้อยู่ประจำ พยายามที่จะออกมาเพื่อให้รุ่นน้องๆ ได้มีโอกาส

อย่างไรก็ตามการทำงานตรงนี้ต้องมีการปรับระบบ ช่วยกันการประหยัดคน เพราะคนเราน้อย ออฟฟิศเป็นส่วนสำคัญควรจะมีการจัดคนโดยการบูรณาการหน้าทำงานใดที่สามารถประสานกันได้ดีรวมเข้าด้วยกันรวมอยู่ตรงนั้นเลย เพราะจะประหยัดคน คือถ้ามีงานอะไรก็ได้มีการประสานงานกันได้สะดวก รวดเร็ว คนของเราอาจไม่จำเป็น ซึ่งอาจใช้แค่ระดับธุรการ ระดับบันทึกข้อมูลเท่านั้น พวกเขาสามารถเดินมาหาเราได้เหมือนกับสำนักงานรัฐมนตรีทุกแห่ง เขาก็จะเดินมาหาเราและการอยู่หน้าห้องถ้าเราสามารถเอาคนของเขาที่ไว้วางใจได้มา ก็ก็ดี ทั้งนี้จะช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ สลน.

ชีวิตคนเป็นหน้าห้องน่าสงสาร คือ ถ้ามีปัญหาไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร จึงต้องอาศัยประสบการณ์ และต้องมีคนเปลี่ยนถ่าย เมื่อมีคนมาแทน เราถือเป็นการหลุดพ้นซึ่งหน้าห้องมีข้อจำกัดหลายอย่าง อาทิ ไม่สามารถลาไปเรียนได้ การสร้างคนมาแทนไม่ใช่เรื่องง่าย งานการเมืองและการอยู่กับนักการเมืองมันละเอียดอ่อน เรื่องบางเรื่องมันซับซ้อน และมีปัญหาคือขาดความรวดเร็วในการทำงานเพราะบางครั้งมีเหตุการณ์ต่างๆ แทรกเข้ามาตลอดเวลา ฉะนั้นถ้าเราไปเจอนักการเมืองที่ละเอียด เราก็จะเหนื่อย แต่ก็ถือเป็นการสร้างประสบการณ์ทำงานที่ดี การทำงานกับทีมหน้าห้องต้องใช้หลายอย่างเพราะคนที่ไปทำงานตรงนั้นต้องมีคุณสมบัติ ไม่ใช่ใครอยากไปก็ไปได้ หรือจัดคนอย่างไรก็ได้ ปัจจุบันเป็นการจัดคนที่เหลืออยู่ มันก็เลยเป็นแบบนี้ สิ่งนี้ไม่ใช่การแก้ปัญหามา ต้องมีการจัดระบบเพราะปัจจุบันโครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงคงต้องดูที่การบริหารจัดการและหาวิธีแก้ปัญหามา แต่คนที่แก้ต้องมีพลัง เพราะมีเช่นนั้นก็จะเกิดปัญหาเดิม ต้องขึ้นอยู่กับจุดนี้ด้วยการที่เราจะทำงานให้เขาได้ ฝ่ายประจำต้องมีวิธีคือ ต้องมีความเห็นสอดคล้องกันถึงจะไปได้

- ในฐานะที่เคยเป็นหน้าห้องข้าราชการการเมืองส่วนใหญ่ปฏิบัติต่อท่านอย่างไร

ผมมีหลักการทำงาน คือ 1) เราไม่ยุ่งเรื่องการเมือง เพราะเราเป็นข้าราชการฝ่ายพระเจ้าอยู่หัว เราจะไม่ยุ่งฝ่ายการเมือง หรือพรรคไหนๆ 2) ผมไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับอะไร ที่ไม่ใช่งาน

ราชการ ถ้าเป็นเรื่องงานการเมืองผมให้ส่งไปที่พรรค เราจะทำเฉพาะงานราชการ และ 3) เราจะ รับผิดชอบต่อสิ่งที่ถูกต้อง เขารู้นิสัยเราว่าเราไม่ยุ่งเขาเลยไม่กล้าใช้ เราไม่เคยยุ่งกับผลประโยชน์ และเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ฉะนั้นทุกคนที่มาเขาจะมองออกว่าเราเป็นคนจริงจังและมีหลักการในการทำงาน โดยทั่วไปข้าราชการการเมืองจะให้เกิดริและยอมรับดี แต่ผมจะโดนเปลี่ยนงานมากที่สุด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการเมือง เพราะเขาคิดว่าผมเป็นคนพรรคโน้นพรรคนี่ สำคัญที่มีคนในเขา ไปพูด นั่นคือปัญหาการทำงานร่วมกัน ประเด็นปัญหา คือ การถูกมองว่าเป็นคนของพรรคโน้น พรรคนี่ และการแสดงออกต่อกันเป็นการตึงเครียดแสดงความรู้สึกรักออกมาชัดเจน อาทิ ผมทำงานทุกวัน รู้สึกเหนื่อยแต่คำพูดที่ได้รับคือ เกียรวาง ไม่สนองนโยบาย กล่าวหาว่าเป็นคนของอำนาจเก่า แต่ก็ทำงานให้ข้าราชการการเมืองมาหลายสมัย พิสูจน์ด้วยผลงานและเขาก็ยอมรับ

สิ่งเหล่านี้คือมุมมองด้านการเมือง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ผมเจอมาตลอดในชีวิตการรับราชการ ทั้งที่เราไม่เคยฝักใฝ่การเมือง ไม่เคยแสดงตนว่าเป็นคนของใคร การย้ายข้าราชการประจำเป็น เรื่องปกติในระบบ ถ้าการเมืองมาแล้วไม่พอใจก็ถูกย้าย เราเป็นข้าราชการประจำก็พร้อมรับ นโยบาย แต่กรณีของผมต่างจากคนอื่น ๆ คือ ก่อนย้ายมีการลงหนังสือพิมพ์ โจมตีว่าไม่สามารถ สนองนโยบายได้ โดยถ้ามองย้อนในอดีตผมไม่ได้ด้อยกว่าใคร เกิดความไม่เป็นธรรม มีการ โจมตีโดยพยายามหาเหตุผลที่สอดคล้องกับกระบวนการโยกย้ายที่ถูกต้องเอามารองรับ นี่คือนี่ที่ เจอพร้อมกับการเมือง ตรงนี้สามารถโยงได้ว่าการทำงานและการที่ต้องเจอสิ่งต่างๆ เหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงการเมืองที่เป็นการเมืองและที่เป็นนักการเมือง เราสามารถทำงานด้วยได้ แต่ การเมืองที่มาจากข้าราชการประจำที่มาจากพรรคการเมืองเราอยู่ไม่ได้ อาจเป็นเพราะเขา ขี้ตกใจ กลัว ระวัง เพราะว่าการได้ตำแหน่งมาไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

- นโยบาย อาทิ ศูนย์เตือนภัยฯ ที่มาตั้งที่ สลน. เรามีส่วนในการกำหนดด้วยหรือไม่.

หน่วยงานที่มาตั้งที่ สลน.เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาใหม่ ฉะนั้นต้องมีหน่วยงานที่ต้องมา เป็นฝ่ายเลขาหรือแม่บ้าน แนนอนต้องอยู่ที่ สลน. โดยเฉพาะที่เป็นนโยบายพิเศษ เช่น SML กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์เตือนภัยพิบัติ เพราะเขาไปตั้งที่อื่นไม่ได้ เราเป็นหน่วยงานในการบริหารจัดการ องค์การเท่านั้น ส่วนนโยบายการบริหารและเป้าหมายรัฐบาลจะเป็นคนกำหนด สลน.เป็น หน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการคน งบประมาณ รวมทั้งการนำเสนอ โครงการ แต่ถ้ากำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยมี สลน. (รองบริหาร) เป็นฝ่าย เลขา ฉะนั้น สลน.จะมีส่วนในการบริหารกิจการดังกล่าว

สลน.ไม่ได้กำหนดนโยบาย แต่ในกรณีศูนย์เตือนภัยเหตุเกิดจากสึนามิ เห็นว่าไทยยังไม่มีศูนย์ฯ จึงเสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ฯ เราเป็นเพียงหน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติและนำมา บริหารจัดการ คือการเป็นแม่บ้าน รัฐบาลสั่งมาและกำหนดให้มีสำนักงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับใครจะ

เหมาะสมในการเป็นแม่บ้าน อาทิต otop จะอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน โดยดูจากความเหมาะสม และมีหน่วยงานรองรับ แต่ถ้าหน่วยงานที่มันโดดเดี่ยว อาทิต SML กองทุนหมู่บ้าน ก็จะมาไว้ที่ สลน.ก่อน และพอถึงเวลาที่เหมาะสมก็จะไปเป็นองค์กรมหาชน ทั้งนี้ ในระยะเริ่มแรกจะให้ สลน. เป็นหน่วยจัดการทั้งคน เงินและโครงการ